

Egenkontroll

för bättre rutiner i din verksamhet

Väl fungerande rutiner i verksamheten ger bra förutsättningar för att fel på utrustning och felaktig hantering upptäcks innan någon allvarlig skada inträffar. Egenkontrollen är ett verktyg för att skapa dessa rutiner och för att se till att verksamheten lever upp till miljöbalkens grundläggande krav på hänsyn till hälsa och miljö.

Du omfattas av krav på egenkontroll!

Alla som driver en verksamhet ska enligt miljöbalken planera och kontrollera sin verksamhet för att motverka eller förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön.

Miljöbalken 26 kapitlet 19 §.

19 § Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön skall fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd skall också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön.

I ansvaret ingår en skyldighet att skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda omgivningen. Detta är ett generellt krav. För verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga finns mer preciserade krav på egenkontrollen.

Vad är egenkontroll?

Kravet på egenkontroll innebär att du som verk-

samhetsutövare regelbundet ska kontrollera verksamheten och dess påverkan på miljön. Det kan du till exempel göra genom att planera och organisera ditt miljöarbete och genom beräkningar, undersökningar, andra utredningar eller mätningar. Genom att införa rutiner till exempel för hur utrustning ska hanteras, kan du minska risken för onödiga utsläpp eller sänka energiförbrukningen. Genom att sedan följa upp mätresultat och andra resultat från undersökningar kan du identifiera förbättringsområden.

Egenkontroll är alltså ett förebyggande arbete för att minska påverkan på hälsa och miljö.

Att arbeta med egenkontroll

Egenkontrollen innehåller fyra delmoment: att planera, genomföra, följa upp och förbättra egenkontrollen kontinuerligt. Att planera innebär till exempel att ni som företag gör en riskbedömning av er verksamhet och identifierar de processer och kemikalier som har störst påverkan på miljön eller hälsan. Organisera ert miljöarbete och se över vilken kompetens som behövs inom miljöområdet.

Gå vidare med de områden där ni har störst miljöpåverkan och vidta åtgärder för att begränsa miljöpåverkan. Det kan innebära att nyckelpersoner som arbetar med en viss process får ut-

bildning eller andra resurser för att arbeta med frågorna. Det kan också innebära att ni bedömer behovet av att ta fram nödvändiga rutiner för de områden som har störst miljöpåverkan.

Egenkontrollen ska vara ett verktyg som används fortlöpande. Därför är det viktigt att kontrollera att rutiner och instruktioner som tagits fram efterlevs. Rutinerna ska fungera och vara ändamålsenliga. Sträva efter att ha god kontroll över riskerna, förbättra verksamheten och minska miljöpåverkan. Om ni upptäcker brister kan ni undvika framtida problem genom att förbättra en rutin eller vidta åtgärder.

Omfattning och anpassning

Egenkontrollen ska anpassas till verksamheten. En komplex verksamhet med en stor risk för människors hälsa eller miljön bör ha en mer omfattande egenkontroll än om den är enkel eller innebär en liten risk för miljön.

Kontrollprogram

Om det finns villkor eller ett föreläggande om kontrollprogram för er verksamhet gäller det parallellt med bestämmelserna om egenkontroll.

Miljöledning

Införande av miljöledningssystem är frivilligt, till skillnad från kraven på egenkontroll. Verksamheter som infört miljöledningssystem som t.ex. ISO 14001 eller EMAS har kommit en bit på vägen med sin egenkontroll. För att helt uppfylla kraven på egenkontroll kan även dessa verksamheter behöva komplettera ledningssystemet.

Mer information

I bilaga 2 finns det en checklista som ni kan använda för att stämma av hur väl kraven på egenkontroll uppfylls i er verksamhet. För mer information om regler om egenkontroll och arbetssätt rekommenderas följande material:

- Miljöbalken 26 kapitlet 19 §. Verksamhetsutövarens kontroll och miljörapport
- Förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll (SFS 1998:901)
- Naturvårdsverkets handbok (2001:3) "Egenkontroll en fortlöpande process".
- Naturvårdsverkets faktablad nr 8256. Egenkontroll för C-verksamheter. En metod för att bedriva miljöarbete.
- Naturvårdsverkets allmänna råd om egenkontroll (NFS 2001:2)

Materialet finns på Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Under rubriken "Lagar och andra styrmedel" hittar du lagstifningen. För mer information om just egenkontroll kan du också söka direkt på hemsidan om egenkontroll.

Flera branschorganisationer har tagit fram verktyg till stöd för egenkontrollen, skraddarsydda för just deras bransch. Ta kontakt med er branschorganisation för att få veta vad de kan hjälpa till med.

Denna informationen och länkar kan du även hitta via vår hemsida:

www.kristianstad.se

Lycka till med din egenkontroll!

